Miðvikudaginn 18. desember 1985.

Nr. 188/1985. **Ákæruvaldið**
(Bragi Steinarsson vararíkissaksóknari)
gegn
Jónasi Ragnari Franzsyni
(Skarphéðinn Þórisson hrl.)

Fiskveiðibrot. Lögvilla.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Þ. Torfason, Björn Sveinbjörnsson, Guðmundur Jónsson, Magnús Thoroddsen og Þór Vilhjálmsson.

Hinum áfrýjaða dómi var skotið til Hæstaréttar að ósk ákærða 28. júní 1985, en af hálfu ákæruvalds er málinu einnig áfrýjað til þyngingar. Ágrip dómsgerða barst Hæstarétti 15. október 1985.

Héraðsdómari hefur dæmt þetta mál ásamt tveimur samdómendum samkvæmt heimild í 4. mgr. 5. greinar laga nr. 74/1974. Ekki er skráð í sakadómsbók, að þeir hafi unnið heit samkvæmt 1. mgr. 12. greinar nefndra laga, svo sem gera átti. Héraðsdómurinn verður þó ekki ómerktur af þeirri ástæðu.

Eftir uppsögu héraðsdóms hefur Guðjón Ármann Eyjólfsson, skólastjóri Stýrimannaskólans í Reykjavík, markað á sjóuppdrátt staðarákvarðanir varðskipsmanna samkvæmt ratsjármælingum þeirra við hlið v/b Geirs goða GK 220, kl. 1017 og kl. 1126. Í greinargerð skólastjórans, dags. 9. desember 1985, segir svo:

„Staðir þessir eru merktir í sjókortið ◉ 1017 og ◉ 1126, en kortið er merkt einkennisstöfum GEIRS GOÐA GK 220, einnig er bannsvæði, suður- og norðurmörk þess, svo og útsetningarpunktur minn merktur í kortið.

Niðurstöður þessara athugana eru:

Kl. 1017 - Staður bátsins 64°02'0 N.brd. og 22°55'8 V.lgd.

Kl. 1126 - " " 63°59'4 N.brd. og 22°55'5 V.lgd.

Kl. 1017 er GEIR GOÐI GK 220 því 3,7 sjómílur innan við suðurmörk bannsvæðisins.

Kl. 1126 er GEIR GOÐI GK 220 1,1 sml. innan við suðurmörk bannsvæðis.

Toghraði á þessum tíma er um 2,2 sml./klst.

Eins og fram kemur á fylgiskjali nr. 2 og ennfremur með tilliti til þess, að ákærði, skipstjórinn á GEIRI GOÐA, segir staðarákvarðanir varðskipsins réttar og gerir engar athugasemdir við þær, *tel ég staðsetningar varðskipsins við hlið GEIRS GOÐA innan bannsvæðisins kl. 1017 og 1126 h. 9. apríl 1985 óyggjandi réttar.*"

Fylgiskjal 2, sem til er vísað í álitsgerðinni, er sameiginlegar athugasemdir skólastjórans varðandi staðarákvarðanir v/s Týs við hlið v/b Geirs goða og fjögurra annarra togskipa, sem voru að veiðum á sama tíma á sama svæði. Er ekki ástæða til að rekja efni þess, en niðurstaðan staðfestir mælingar varðskipsmanna og að togskipin hafi öll verið á svæði, þar sem togveiðar voru bannaðar.

Samkvæmt mælingum skipstjórnarmanna á v/s Týr, framangreindri álitsgerð Guðjóns Ármanns Eyjólfssonar og játningu ákærða telst sannað, að hann hafi verið að botnvörpuveiðum árdegis 9. apríl 1985 á svæði, þar sem allar togveiðar voru bannaðar frá og með nefndum degi til og með 15. maí 1985. Hefur ákærði með þessu brotið gegn þeim lagaákvæðum, sem í ákæruskjali greinir.

Samkvæmt vottorði Seðlabanka Íslands, dags. 12. desember 1985, jafngilda 100 gullkrónur 2.068,20 seðlakrónum. Samkvæmt skipaskrá er v/b Geir goði GK 220, 31,84 metrar á lengd og 160 rúmlestir brúttó.

Brot ákærða er fært til réttra refsiákvæða í hinum áfrýjaða dómi. Ákvæði 3. greinar reglugerðar nr. 129/1985 bannaði fortakslaust togveiðar frá og með 9. apríl 1985 á svæði því, þar sem ákærði var að veiðum. Hvorki reglugerðarákvæðið sjálft né fréttatilkynning sjávarútvegsráðuneytisins, svo sem hún birtist í fjölmiðlum eftir því sem upplýst er í málinu, veitti ákærða ástæðu til að ætla, að bannið tæki gildi á öðrum tíma en við upphaf þess dags. Eru ekki skilyrði til að beita 3. tl. 74. greinar almennra hegningarlaga nr. 19/1940 við ákvörðun refsingar hans. Verður refsingin ákveðin 130.000,00 króna sekt, er renni í Landhelgissjóð Íslands, og komi 75 daga varðhald í stað sektar, verði hún ekki greidd innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa.

Staðfesta ber ákvæði héraðsdóms um upptöku afla og veiðarfæra v/b Geirs goða GK 220, svo og ákvæði dómsins um sakarkostnað.

Ákærði greiði allan áfrýjunarkostnað sakarinnar, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 15.000,00 krónur, og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, 15.000,00 krónur.

Dómsorð:

Ákærði, Jónas Ragnar Franzson, greiði 130.000,00 króna sekt til Landhelgissjóðs Íslands, og komi varðhald í 75 daga í stað sektar, verði hún ekki goldin innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa.

Ákvæði hins áfrýjaða dóms um upptöku afla og veiðarfæra v/b Geirs goða GK 220, þar með taldir dragstrengir, svo og ákvæði um greiðslu sakarkostnaðar eiga að vera óröskuð.

Ákærði greiði allan áfrýjunarkostnað sakarinnar, þar með talin saksóknarlaun til ríkissjóðs, 15.000,00 krónur og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Skarphéðins Þórissonar hæstaréttarlögmanns, 15.000,00 krónur.

Dómur sakadóms Keflavíkur 11. apríl 1985.

Ár 1985, fimmtudaginn 11. apríl, er í sakadómi Keflavíkur, sem haldinn er í dómsalnum, Vatnsnesvegi 33, Keflavík, af Guðmundi Kristjánssyni fulltrúa og meðdómsmönnunum Jóhanni Péturssyni hafnsögumanni og Ragnari Björnssyni, fyrrv. skipstjóra, kveðinn upp dómur í sakadómsmálinu: Ákæruvaldið gegn Jónasi Ragnari Franzsyni.

Mál þetta, sem þingfest var og dómtekið í gærdag, hefur ríkissaksóknari höfðað með ákæru, dags. sama dag, á hendur „Jónasi Ragnari Franssyni, Heiðarbraut 1, Keflavík, fæddum 17. október 1936 á Dalvík, fyrir fiskveiðibrot, með því að hafa, árdegis þriðjudaginn 9. apríl 1985, sem skipstjóri á togskipinu Geir Goða GK 220, skipaskrárnúmer 0242, sem er 160 brúttórúmlestir og 31.84 lengdarmetrar, verið á botnvörpuveiðum á skipinu undan Stafnesi, á svæði innan fiskveiðilandhelginnar þar sem allar veiðar með botnvörpu og flotvörpu eru bannaðar á tímabilinu frá og með 9. apríl 1985 til og með 15. maí 1985.

Brot ákærða telst varða við 2. mgr. 2. gr. laga um veiðar í fiskveiðilandhelgi Íslands nr. 81, 1976, sbr. 3. gr. reglugerðar um bann við veiðum í mars og apríl og um sérstök línu- og netasvæði út af Suðvesturlandi og Faxaflóa nr. 129, 20. mars 1985, sbr. 1. gr. reglugerðar um fiskveiðiland-

helgi Íslands nr. 299, 1975, sbr. lög nr. 44, 1948, og lög um breyting á þeim lögum nr. 45, 1974.

Þess er krafist, að ákærði verði dæmdur til refsingar samkvæmt 1. tölul. 1. mgr., sbr. 2. mgr. 17. gr., sbr. 21. gr. nefndra laga nr. 81, 1976, til að sæta samkvæmt 3. mgr. 17. gr. sömu laga upptöku á veiðarfærum skipsins þar með töldum öllum dragstrengjum, svo og öllum afla innanborðs, og til greiðslu alls sakarkostnaðar.“

Málavextir eru þeir samkv. skýrslu Helga Hallvarðssonar, skipherra á varðskipinu Týr, að 9. þ.m. stóð varðskipið m.b. Geir Goða GK 220, að ólöglegum togveiðum inni á svæði norðan við línu, sem er lokað fyrir togveiðum og að sunnanverðu afmarkast af línu dreginni réttvísandi 270° frá Stafnesvita. Nánari atvik voru sem hér segir: „Þriðjudaginn 9. apríl 1985 er varðskipið var á eftirlitsferð úti af Sandgerði, var um kl. 1015 komið að m/b GEIR GOÐA GK 220 sem var að veiðum með skutvörpu í sjó.

Kl. 1017 var gerð eftirfarandi staðarákvörðun við hlið bátsins: Stafnes r/v 127° fj. 5.8 sml., dýpi 79 m., sem gefur stað bátsins um 3.4 sml. inni á lokaða svæðinu.

Vegna athugana á fleiri bátum á svæðinu var ekki haft samband við bátinn fyrr en kl. 1110 og honum sagt að hífa inn vörpuna, þar sem hann væri að ólöglegum veiðum, og sagt að halda til hafnar þar sem lögð yrði fram kæra á hendur honum.

Kl. 1126 var gerð eftirfarandi staðarákvörðun við hlið bátsins, sem þá var að hífa inn pokann: Stafnes r/v 102° fj. 4.6 sml., sem gefur stað bátsins um 0.9 sml. inni á lokaða svæðinu.

Mælingar voru gerðar af skipherra, yfirstýrimanni og 2. stýrim. á SPERRY RATSJÁ MK-16 3 cm, sem er tengd Sperry gýróáttavita. Lausi fjarlægðarhringurinn var borinn saman við föstu fjarl.-hringina og reyndist réttur og miðunarlína borin saman við gýróáttavita og reyndist rétt.

Veður: S-4. Sjór: 3. Loft: Skýjað.

Meðfylgjandi er úrklippa úr sjókorti nr. 31, þar sem staðir varðskipsins og m/b GEIRS GOÐA GK 220 eru markaðir.“

Helgi Hallvarðsson skipherra hefur staðfest skýrslu sína fyrir dómi. Hann kvað varðskipið hafa komið á svæði það, þar sem umræddur bátur var að toga, skömmu áður en hann hafði afskipti af honum. Sagði skipherrann þá varðskipsmenn hafa verið að fylgjast með, að netabátar, er voru á leið út, hæfu ekki veiðar of snemma, þ.e. fyrir kl. 12:00. Hafi hann í fyrstu talið togbátana á svæðinu vera netabáta, þar sem þeir voru kyrrstæðir skv. tölvumælingu. Hann kvað varðskipið hafa verið dýpra á svæðinu um nóttina, eða í 11-12 sjómílna fjarlægð frá bátunum, en lagt af stað til þeirra kl. 8:00, skömmu áður en hann kom upp á stjórnpall.

Halldór Gunnlaugsson, II. stýrimaður á varðskipinu, staðfesti, að rétt væri farið með í einu og öllu í kæru skipherrans.

Ákærði sagði staðarákvörðun varðskipsmannanna rétta og kannaðist við að hafa verið á togveiðum á umræddu svæði á nefndum tíma. Hafi hann talið, að áðurnefnd lokun tæki ekki gildi fyrr en kl. 12 á hádegi nefndan dag, en ekki miðnætti næsta á undan. Hafi hann skilið svo auglýsingu sjávarútvegsráðuneytisins í Morgunblaðinu 27.3. sl., að togveiðar mættu standa á til kl. 12 á hádegi, því þá mættu netaveiðar hefjast. Hafi þetta verið þannig áður.

Þess skal getið hér, að nefnd auglýsing virðist í raun vera fréttatilkynning.

Ákærði sagði, að aðfaranótt 9. apríl hefði 9 togbátar verið að veiðum á svæðinu og hafi varðskipið komið á svæðið kl. nákvæmlega 02:00. Var það þarna fram til morguns, en þá hóf það að hafa afskipti af bátunum. Kvað ákærði nærveru varðskipsins um nóttina hafa styrkt framangreindan skilning hans.

Með framburði ákærða sjálfs og vætti vitna svo og öðrum gögnum málsins er sannað, að ákærði hefur gerst sekur um fiskveiðibrot það, sem lýst er í ákæru og þar er fært til réttra lagaákvæða.

Samkv. skipaskrá er m.b. Geir Goði GK 220 160 brúttórúmlestir og 31,84 metrar á lengd.

Gullgildi íslenskrar krónu er nú þannig, að 100 gullkrónur jafngilda 1.840,96 krónum.

Verjandi ákærða krefst þess aðallega, að refsing hans verði felld niður, til vara, að framkvæmd refsingar hans verði frestað skilorðsbundið í lágmarkstíma og til þrautavara, að dæmd verði lágmarksrefsing. Hafi hér alls ekki verið um ásetningsbrot að ræða, heldur hafi það orðið af afsakanlegum misskilningi ákærða.

Ákærði hefur samkv. sakavottorði ekki sætt neinum þeim refsingum, sem hér kunna að skipta máli.

Refsing ákærða samkv. framangreindum refsiákvæðum þykir hæfilega ákveðin 80.000,00 kr. sekt í Landhelgissjóð Íslands, og komi 2 mánaða varðhald í stað sektarinnar, verði hún eigi greidd innan 4 vikna frá dómsbirtingunni.

Samkv. 3. mgr. 17. gr. laga nr. 81/1976 er upptækur til Landhelgissjóðs Íslands allur afli m.b. Geirs Goða GK 220, í framannefndri veiðiferð svo og veiðarfæri hans.

Ákærði greiði allan kostnað sakarinnar, þ.m.t. málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Jónasar Haraldssonar hdl., kr. 2.500,00.

Dómsorð:

Ákærði, Jónas Ragnar Franzson, greiði sekt kr. 80.000,00 í Landhelgissjóð Íslands, og komi 2ja mánaða varðhald í stað sektarinnar, verði hún eigi greidd innan 4 vikna frá birtingu dóms þessa.

Upptæk eru til Landhelgissjóðs Íslands öll veiðafæri m.b. Geirs Goða GK 220, og allur afli veiðiferðar bátsins, er lauk 9. apríl 1985.

Ákærði greiði allan kostnað sakarinnar, þ.m.t. málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Jónasar Haraldssonar hdl., kr. 2.500,00.

Miðvikudaginn 18. desember 1985.

Nr. 189/1985. **Ákæruvaldið**
(Bragi Steinarsson vararíkissaksóknari)
gegn
Benóný Guðjónssyni
(Eiríkur Tómasson hrl.)

Fiskveiðibrot. Lögvilla.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Magnús Þ. Torfason, Björn Sveinbjörnsson, Guðmundur Jónsson, Magnús Thoroddsen og Þór Vilhjálmsson.

Hinum áfrýjaða dómi var skotið til Hæstaréttar að ósk ákærða 28. júní 1985, en af hálfu ákæruvalds er málinu einnig áfrýjað til þyngingar. Ágrip dómsgerða barst Hæstarétti 15. október 1985.

Héraðsdómari hefur dæmt þetta mál ásamt tveimur samdómendum samkvæmt heimild í 4. mgr. 5. greinar laga nr. 74/1974. Ekki er skráð í sakadómsbók, að þeir hafi unnið heit samkvæmt 1. mgr. 12. greinar nefndra laga, svo sem gera átti. Héraðsdómurinn verður þó ekki ómerktur af þeirri ástæðu.

Eftir uppsögu héraðsdóms hefur Guðjón Ármann Eyjólfsson, skólastjóri Stýrimannaskólans í Reykjavík markað á sjóuppdrátt staðarákvarðanir varðskipsmanna samkvæmt ratsjár- og lóranmælingum þeirra við hlið v/b Jóns Gunnlaugs, GK 444, kl. 1020. Í